

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
“NAXÇIVAN” UNİVERSİTETİ
FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm: _____ **B.N.Quliyev**

Tarix: 10 fevral 2022

Fənnin təsviri	Fənn (adı, krediti)	Din psixologiyası, 4.5 kredit
	Fakültə	Xarici dillər
	İxtisas	Dinşünaslıq
	Səviyyə (bakalavriat, magistratura)	Bakalavriat
	Kurs	III
	Semestr	Yaz, 2021-2022 – ci tədris ili
	Təlimçi	İsayeva Arzu Oqtay qızı
	e-mail	ugurisazade3@gmail.com
	Telefon	060-406-02-01
	Dərs günləri və saatları	II gün III saat, V gün III saat
Tədris dili	Azərbaycan dili	
Baza/ Seçmə	Baza	
Tələb olunan dərsliklər və dərs materialları	1. Din Psixologiyası Prof.Dr. Hayati Hökelekli 2. Din dəyişirmə de psiko-sosyoloji etkenler Hüseyin Peker 3. Din Psixologiyası; A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov	
İstifadə ediləcək web sahifələr	http://www.fhn.gov.az/lejstasion/aze/qanunlar/420q.pdf	
Fənnin xülasəsi	Fənnin tədrisi zamanı tələbələr İslam dünyasında ərsəy gəlmiş İslam alimlərinin psixoloji dünyagörüşü haqda anlayışlara yiyələnəcəklər.	
Fənnin məqsədləri	Din psixologiyası fənninin tədris olunmasında məqsəd tələbələrə məzhəblərin psixoloji anlayışlarının təhlil edilərək öyrənilməsi, vahid İslam prinsipində birləşdirilməsidir.	
Öyrənmə nəticələri	Kursun sonunda tələbələr bilməlidir: 1. Psixologiya elmi nədir və nəyi öyrənir? 2. Din anlayışı və onun mahiyyəti 3. Din psixologiyası nədir? 4. Psixoloqların dinə dair nəzəriyyələri haqda anlayış 5. Psixi sağlamlıq və din	
Tədris metodları	Mühazirə	Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar verilir.
	Qrup müzakirəsi	Tələbələrə fərdi mövzuda təqdimatlar verilir və müzakirəsi aparılır.
	Təcrübi məşğələ	Yeni mövzu əyani vəsaitlərin (PPT və video fayllar) nümayişi ilə izah edilməlidir.
	Simulyasiya	Tələbələrə dərsə aid fərdi laborator işləri verilməli və simulyasiya proqramlarından istifadə edilərək nəticələr qeyd edilməlidir.
	Layihə	Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar verilir
	Digər	Dərsin tədris zamanı mühazirə və seminar məşğələlərinin keçirilməsi nəzərdə tutulur.
Qiymətləndirmə	Mövzunun mənimsənilməsi	Faiz nisbəti (%) və ya bal
	Balların maksimum miqdarı	100 bal
	1. Semestr ərzində toplanmış maksimum bal	50 bal (50%)
	- Dərsə davamiyyətə görə maksimum bal	10 bal (10%)

	- Tələbələrin sərbəst işinə görə maksimum bal	10 bal (10%)
	- Seminar və laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə maksimum bal	30 bal (30%)
	Qeyd: seminar dərslərində tələbənin jurnalda ən azı 3 (üç qiyməti olduğu halda, ona tədrisin bu növü üzrə ballar hesablanır. Əks təqdirdə tələbəyə bal hesablanmır.	
	2. İmtahan nəticələrinə görə maksimum bal	50 bal (50%)
	3. Fənnin mənimsənilməsi qaydası: semestr ərzində imtahan nəticəsinə görə toplanan balların cəmi 50-dən yuxarı olan tələbələr fənni mənimsəmiş hesab edilir. - 51 baldan aşağı – “qeyri kafi” – F - 51 – 60 - “qənaətbəxş” – E - 61 – 70 – “kafi” – D - 71 – 80 – “yaxşı” – C - 81 – 90 – “çox yaxşı” – B - 91 – 100 – “əla”	
	Cəmi:	100 bal (100%)
Qiymətləndirmə metodları	<p>Tapşırıqlar: Sərbəst iş mövzuları verilir və semestr sonu yoxlanılıb qiymətləndirilir.</p> <p>Mövzu 1. Psixologiya və din psixologiyası</p> <p>Mövzu 2. Din psixologiyasının tərifi və predmeti</p> <p>Mövzu 3. Din psixologiyasının müstəqil elm sahəsi kimi inkişafı</p> <p>Mövzu 4. İslam alimlərinin insan psixikasına dair fikirləri</p> <p>Mövzu 5. Din anlayışı və onun mahiyyəti</p> <p>Mövzu 6. Dindarlıq anlayışı və onun müxtəlif aspektləri</p> <p>Mövzu 7. Psixoloqların dinə dair nəzəriyyələri</p> <p>Mövzu 8. Fərdi dindarlığın mənbələri. Sosial-mədəni amillər. İctimai təsirlər</p> <p>Mövzu 9. Dindarlığın psixoloji mənbələri</p> <p>Mövzu 10. Fərdin inkişafı və din</p> <p>Mövzu 11. Yaş dövrləri və dindarlıq</p> <p>Mövzu 12. Dindarlığın psixi sağlamlığa təsirlərinə dair tədqiqatlar</p> <p>Mövzu 13. Din dəyişdirməyə təsir edən amillər</p> <p>Mövzu 14. Mistik təcrübənin səciyyəvi xüsusiyyətləri</p> <p>Mövzu 15. Keçirilənlərin ümumi təhlili</p> <p>Təqdimat: Slaydlarla hazırlanan mövzular təqdimat şəkilində sunulur və qiymətləndirilir.</p> <p>Kollokvium: Semestr ərzində 3 (üç) dəfə yazılı, şifahi və test şəkilində olur və qiymətləndirilir.</p>	
Qaydalar	<p>Davamiyyət: Fənn üzrə ayrılmış bütün saatların 25%-dən çoxunda iştirak etməyən tələbə imtahana buraxılmır.</p> <p>Buraxılmış imtahan və ya tapşırıqlar: Tələbə planlaşdırılan təqdimatda və ya imtahanda iştirak edə bilməyəcəyi təqdirdə əvvəlcədən məlumat verməlidir. Tam sinif iştirakı və təyin olunmuş ev tapşırığını yerinə yetirilməsi gərəklidir. Tədqiqat işlərində, hazırlanmış layihələrdə istifadə olunan mənbələrə istinad verməlidir. Bununla birlikdə, tələbə tərəfindən təhlil edilmədən, yalnız istinad və sitatlardan ibarət olan hər hansı bir tədqiqat işi qəbul edilə bilməz. Testlər zamanı köçürmə, təyin edilmiş qaydalara tabe olunmadığı təqdirdə tələbə</p>	

İmtahan nəticəsinin ləğv olunmağı ehtimalı daxil olmaqla cəzalandırılacaqdır. Təqdimatların / layihə sənədlərinin mövzuları fənni tədris edən müəllim tərəfindən əvvəlcədən müəyyənləşdiriləcəkdir. Müəllim ilə əvvəlcədən razılaşdırıldığı təqdirdə digər tələbələrə əməkdaşlığa icazə verilə bilər.

Tematik plan

Həftə	Tarix	Mövzular	Dərslik / Tapşırıq / Ədəbiyyat
1	22.02.2022	Psixologiya və din psixologiyası. Psixologiyada mövcud olan əsas məktəblər Psixologiyada istifadə edilən əsas metodlar. Yunanmənşəli termin olan “psixologiya” ruh elmi kimi tərcümə olunur. Bu sözün lüğəvi və terminoloji mənaları arasında fərqliliklər mövcuddur. İnsanın hansı aspektdən tədqiq edilməli olduğu haqda fərqli yanaşmalar var. Bunlar psixologiyada fərqli məktəblər tərəfindən təmsil olunur. Psixologiyada qəbul edilən elmi yanaşma tədqiqat üçün seçilən metod və üsulları müəyyən edir.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh:13-32 Tapşırıq: “Psixologiya” sözünün lüğəvi və terminoloji mənalarını araşdırmaq, Psixologiyada mövcud klassik və müasir məktəbləri və onların görüşlərini, psixologiyada istifadə edilən sistematik müşahidə, şəxsi sənədlərin təhlili, sorğu, psixoloji eksperiment metodlarını araşdırmaq
2	01.03.2022	Din psixologiyasının tərfi və predmeti, məqsədi və əhəmiyyəti, digər elmlərlə əlaqəsi və dini xidmətlər. Din psixologiyası fərdlərin müqəddəs kimi gördükləri varlıqlarla münasibətləri kontekstində nümayiş etdirdikləri bütün söz, təcrübə və davranışları empirik metodla tədqiq edən elmdir. Din psixologiyası fərdlərin psixoloji həyat və davranışlarında meydana gələn dini hadisələri başa düşmək, təsvir etmək və onları nəzəri çərçivələrlə ifadə etmək məqsədilə tədqiqatlar aparır. Bu elm psixologiya ilə ilahiyyat elmləri ilə sıx əlaqəli bir elmdir.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh:32-40 Tapşırıq: Din psixologiyasının tərfini predmetini, məqsəd və əhəmiyyətini, digər elmlərlə əlaqəsini öyrənmək.
3	15.03.2022	Din psixologiyasının təşəkkül tarixi. Din psixologiyasının müstəqil elm sahəsi kimi inkişafı. İslam alimlərinin insan psixikasına dair fikirləri Din psixologiyası dinin inanc, duyğu, düşüncə və davranışlarından meydana gələn bəşəri fəaliyyəti öyrənən elm sahəsidir. Din psixologiyasının müstəqil elm sahəsi kimi formalaşması XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərinə təsadüf edir.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh:42-72 Tapşırıq: Din psixologiyasının təşəkkül tarixi, onun müstəqil elm sahəsi kimi inkişafını, İslam alimlərinin insan psixikasına dair fikirlərini öyrənmək.
4	29.03.2022	Din anlayışı və onun mahiyyəti. Din-obyektiv reallıq kimi. Din-subyektiv reallıq kimi. Dinin müxtəlif tərifləri “substantiv təriflər” və “funksional təriflər” olmaqla iki qrupa ayrılır. Mədəni reallıq olan din fərdlərdən kənarında mövcud olan obyektiv hadisədir. Subyektiv reallıq kimi dini formalaşdıran bəzi elementlər var.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh:82-98 Tapşırıq: Din anlayışı və onun mahiyyətini, din-obyektiv reallıq kimi, din-subyektiv reallıq kimi anlayışlarını öyrənmək.

5	05.04.2022	Dindarlıq anlayışı və onun müxtəlif aspektləri. Dindarlıq bilik,hiss,davranış və s. Aspektləri əhatə edən çoxyönlü struktura malikdir.Və onun inanc,ritual,təcrübə, bilik,təsir aspektləri mövcuddur.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh:100-113 Tapşırıq: Dindarlıq anlayışı və onun müxtəlif aspektləri
6	12.04.2022	Psixoloqların dinə dair nəzəriyyələri. Psixologiyanın əsasını qoyan alimlərin yaradıcılığında dinə psixoloji yanaşma mühüm yer tutur.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh:116-153 Tapşırıq: Psixoloqların dinə dair nəzəriyyələrini öyrənmək.
7	19.04.2022	Fərdi dindarlığın mənbələri.Dindarlığın psixoloji mənbələri. Fərdi dindarlıq baxımından sosial-mədəni amillər, ictimai təsirlər mövcuddur. Eyni zamanda sosial-mədəni və fərdi xüsusiyyətlərin dinə təsirinin empirik əsasları öyrənilir. Dindarlığın psixoloji mənbələrində fərqləri dinə yönəldən əsas psixoloji amillər öyrənilir.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh:158-201 Fərdi dindarlığın psixoloji mənbələri.Dindarlığın psixoloji mənbələrini araşdırmaq.
8	26.04.2022	Yaş dövrləri və dindarlıq. Erkən uşaqlıq dövrü (1-3yaş), məktəbəqədər yaş dövrü (3-6 yaş),məktəbyaşlı dövr (6-11yaş),yeniyetməlik dövrü (12-16 yaş),gənclik dövrü (17-21 yaş),yetkinlik dövrü(21-35 yaş), orta yaş dövrü(36-60 yaş) əhatə edir.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh:220-246 Tapşırıq: Bütün yaş dövrlərində dindarlığı öyrənmək.
9	10.05.2022	Psixi sağlamlıq və din Dindarlıq və mənəviyyat. Psixi sağlamlıq. Dindarlıq din ilə bağlı düşüncə, davranış, motivasiya və yönəlişləri ehtiva edən geniş bir mövzudur.Dindarlığın bir məfhumu olaraq psixi sağlamlığın müəyyən dərəcədə nisbi olduğunu qeyd edirlər.	Din Psixologiyası; A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh:248-258 Tapşırıq: Dindarlıq və mənəviyyatı,psixi sağlamlığı araşdırmaq.
10	17.05.2022	Dindarlığın psixi sağlamlığa təsirlərinə dair tədqiqatlar. Dindarlığın psixi sağlamlığa təsirlərinə dair alimlərin tədqiqatları var.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh:258-286 Tapşırıq: Dindarlığın psixi sağlamlığa təsirlərinə dair tədqiqatları araşdırmaq.
11	24.05.2022	Din dəyişdirmənin psixologiyası. Din psixologiyasının aktual problemlərindəndir. “Din dəyişdirmə” dedikdə din psixologiyasında fərdin bu və ya digər bir dini qəbul etmək,başqa dinə keçmək və ya dini inancı tərk etmək anlayışları nəzərdə tutulur.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh: 286-297 Tapşırıq: Din dəyişdirmənin psixologiyasını araşdırmaq.
12	31.05.2022	Din dəyişdirməyə təsir edən amillər. Din dəyişdirmə prosesinə təsir edən amillər müxtəlifdir.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh: 297-310

			Tapşırıq: Din dəyişdirməyə təsir edən müxtəlif amilləri araşdırmaq.
13		Din dəyişdirmənin mərhələləri. Din dəyişdirmənin tipləri Din dəyişdirmə psixologiyada sosial-psixoloji proses kimi nəzərdən keçirilir. Din dəyişdirmə,yaxud dini qəbul etməyə dair aparılan araşdırmalar bu prosesin müxtəlif tiplərinin olduğunu müəyyənləşdirmişdir.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh: 311-320 Tapşırıq: Din dəyişdirmənin mərhələlərini və tiplərini araşdırmaq.
14		Mistizmin xüsusiyyətləri. Mistik təcrübənin səciyyəvi xüsusiyyətləri Müxtəlif formalarda təzahür edən mistizim hiss və ağıl xaricindəki yollarla əldə edilən idrak şəklini, batini təcrübə və şüur hallarını, idrakın vasitəsiz şəklini ifadə edən bir anlayışdır. Din psixoloqları mistik təcrübə üçün səciyyəvi olan xüsusiyyətləri müəyyənləşdirməyə çalışmışlar.	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh: 323-345 Tapşırıq: Mistizmin və mistik təcrübənin səciyyəvi xüsusiyyətlərini araşdırmaq.
15		Keçirilənlərin ümumi təhlili	Din Psixologiyası A.S.Qənbərov, B.İ.Həsənov Səh: Tapşırıq: Keçirilənləri ümumi olaraq təhlil etmək.

№	Məşğələlərin adı	Saat seminar	Tarix	Qeyd
1	Psixologiya və din psixologiyası	2	25.02.2022	
2	Din psixologiyasının təşəkkül tarixi	2	11.03.2022	
3	Din-psixoloji fenomen kimi	2	08.04.2022	
4	Psixoloqların dinə dair nəzəriyyələri	2	22.04.2022	
5	Fərdi dindarlığın mənbələri	2	06.05.2022	
6	Fərdin inkişafı və din	2	20.05.2022	
7	Psixi sağlamlıq və din	2	03.06.2022	
8	Din dəyişdirmənin psixologiyası	1		
	Mistizmin psixologiyası			
	Keçirilənlərin ümumi təhlili			

Fənn müəllimi:

A.O.İsayeva